

Удружење за неговање културног наслеђа „Челник“

Градска библиотека у Љигу

Туристичка организација општине Љиг

Три јубилеја у Љигу

Љиг

2020.

Издавачи:

**Удружење за неговање културног наслеђа „Челник“,
Градска библиотека у Љигу и Туристичка организација општине Љиг**

Уредник: Александар Ђукић

Рецензент: проф. др Владимир Кривошејев, научни сарадник, музејски саветник

Лектор: Маријана Неговановић Обрадовић

Превод на енглески: Ненад Пајовић

Фотографија: Огњен Ивановић, Владимир Ивановић, Душка Терзић,
Дарко Девеџић, Мирослав Јеремић

Графички дизајн: Душан Арсенић

Аутори: Александар Ђукић, Славица Петровић, Немања Максимовић,
др Александар Лукић, др Немања Девић, Зорана Живојиновић,
Сава Миловановић, Валентина Поповић, Мирослава Мира Којић,
Лазар Томовић

Штампа: VALJEVO PRINT

Тираж: 200

Љиг 2020.

Ово издање помогли су:

**Туристичка организација општине Љиг
Градска библиотека у Љигу
Салон намештаја и беле технике Беотехна из Љига**

САДРЖАЈ

Рецензија.....	6
Предговор <i>(Александар Ђукић)</i>	7
1. Географски положај Општине Љиг <i>(Лазар Томовић)</i>	8
2. Кратка историја Љига и околине	
2.1. Најранији житељи љишке области <i>(Александар Ђукић)</i>	11
2.2. Римски период <i>(Александар Ђукић)</i>	13
2.3. Средњи век <i>(Александар Ђукић)</i>	15
2.4. Област Љига у турском периоду <i>(Славица Петровић)</i>	22
2.5. Од Љишке кнежине до „Кућа на Љигу“ <i>(Немања Максимовић)</i>	27
2.6. Љиг у Првом светском рату <i>(др Александар Лукић)</i>	35
2.7. Проглашење вароши и међуратни полет <i>(др Александар Лукић)</i>	39
2.8. Други светски рат <i>(др Немања Девић)</i>	43
2.9. Љиг у социјалистичкој Југославији <i>(Зорана Живојиновић)</i>	49
2.10. У сусрету првој стогодишњици <i>(Александар Ђукић)</i>	53
2.11. Изложба „100 година варошице Љига“ <i>(Александар Ђукић)</i>	56
3. 90 година од освећења темеља цркве Рођења Светог Јована Претече у Љигу	
3.1. Кратак историјат цркве Рођења Светог Јована Претече у Љигу <i>(Сава Миловановић)</i>	63
3.1. Архитектура, иконостас и фрескопис <i>(Александар Ђукић)</i>	69
3.2. Свештеници цркве <i>(Валентина Поповић)</i>	75
4. 50 година Косидбе на Рајцу	
4.1. Косидба на Рајцу <i>(Мирослава Којић и Валентина Поповић)</i>	79
4.2. Ливада се покосити мора <i>(Мирослава Којић)</i>	88
Резиме.....	92
Resume.....	94
Биографије аутора.....	96
Списак литературе.....	99

Љиг у Првом светском рату

Успешан атентат Гаврила Принципа на Франца Фердинанда у Сарајеву 28. VI 1914. године је послужио Аустро-Угарској као повод да упути 23. VII Краљевини Србији ултиматум чији садржај је озбиљно нарушавао интегритет и суверенитет српске државе. Иако су силе Антанте (Француска, Велика Британија и Русија) покушале да последње недеље јула мирољубивим дипломатским средствима спрече све изгледнију аустроугарску агресију на Србију, Двојна монархија је, незадовољна одговором српске владе од 25. VII, а подржана од стране Немачке Хоенцолерна, званично објавила рат најјачој балканској краљевини 28. VII 1914. године. Услед дуго заташканих сукобљених интереса великих светских империја Европе, до 5. VIII исте године је локални сукоб Аустро-Угарске и Србије на Балканском полуострву прерастао у светски рат двају супротстављених блокова империја – Антанте и Централних сила.¹⁰⁴

За Србију рат није могао доћи у незгоднијем моменту. Скоро изашла из балканских ратова, била је исцрпљена у техничком и финансијском погледу. Ипак, ратно стање није српску Врховну команду затекло неспремном. Груписање српских главних снага било је предвиђено тако да су оне могле да изврше стратегијски дочек и према ситуацији пређу у наступање у време када аустроугарске војске буду форсирале Саву, Дунав или Дрину. Иако је основно груписање било предвиђено за дочек непријатеља са севера, јединице су могле да буду употребљене брзо и према западу.¹⁰⁵

Током прве ратне године Великог рата Љиг и околина су постали једна од главних војшних просторија сукобљених српске и аустроугарске војске. Пошто је српска војска успела да одбије први напад моћног северног суседа у бици на Церу, Двојна монархија је извршила много већу офанзиву током јесени 1914. године.¹⁰⁶ Успела је да исцрпи српску војску у двомесечној крвавој бици на Дрини и примора је да одступа у центар Србије, према Шумадији.¹⁰⁷ Међутим, упркос свим тешкоћама (слабој духовној снази војника, рђавом времену, несташици артиљеријске муниције, одела и обуће, нападима непријатеља), повлачење српских трупа на колубарско-сувоборску линију (Колубара, Љиг, Баћинац, Маљен

¹⁰⁴ P. Renuven, *Evropska kriza i Prvi svetski rat*, Zagreb 1965, 166–175; M. Đurišić, *Prvi svetski rat 2. Opšta istorija*, Cetinje 1976, 25–27; A. Митровић, *Продор на Балкан. Србија у плановима Аустро-Угарске и Немачке 1908–1918*, Београд 2011, 87–89; Исти, *Србија у Првом светском рату*, Београд 2004, 5–18, 36–52; М. Радојевић, Љ. Димић, *Србија у Великом рату 1914–1918. Кратка историја*, Београд 2014, 73–116.

¹⁰⁵ П. Томац, *Први светски рат 1914–1918*, Београд 1973, 48–50.

¹⁰⁶ А. Митровић, *Србија у Првом светском рату*, 92.

¹⁰⁷ П. Томац, и. д., 123; С. Скоко, *Колубарска битка 1914*, Београд 1990, 22–23.